

Основи на мрежовото програмиране

Николай Ланджев и Цветко Трендафилов/ SAP Labs Bulgaria
Декември 2014

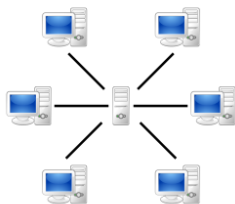
Public

Съдържание

Мрежови основи

Моделът клиент-сървър

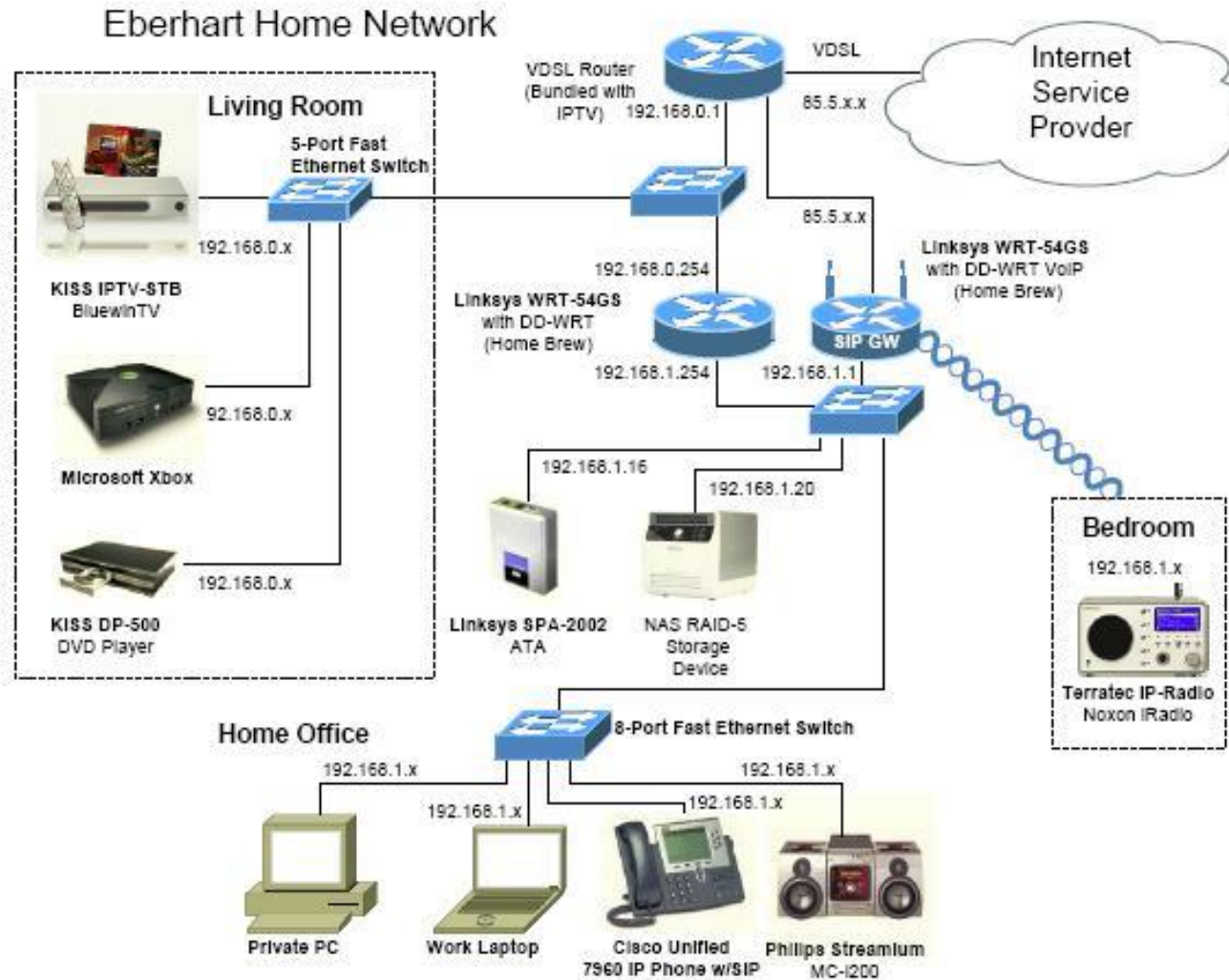

Мрежова комуникация с Java

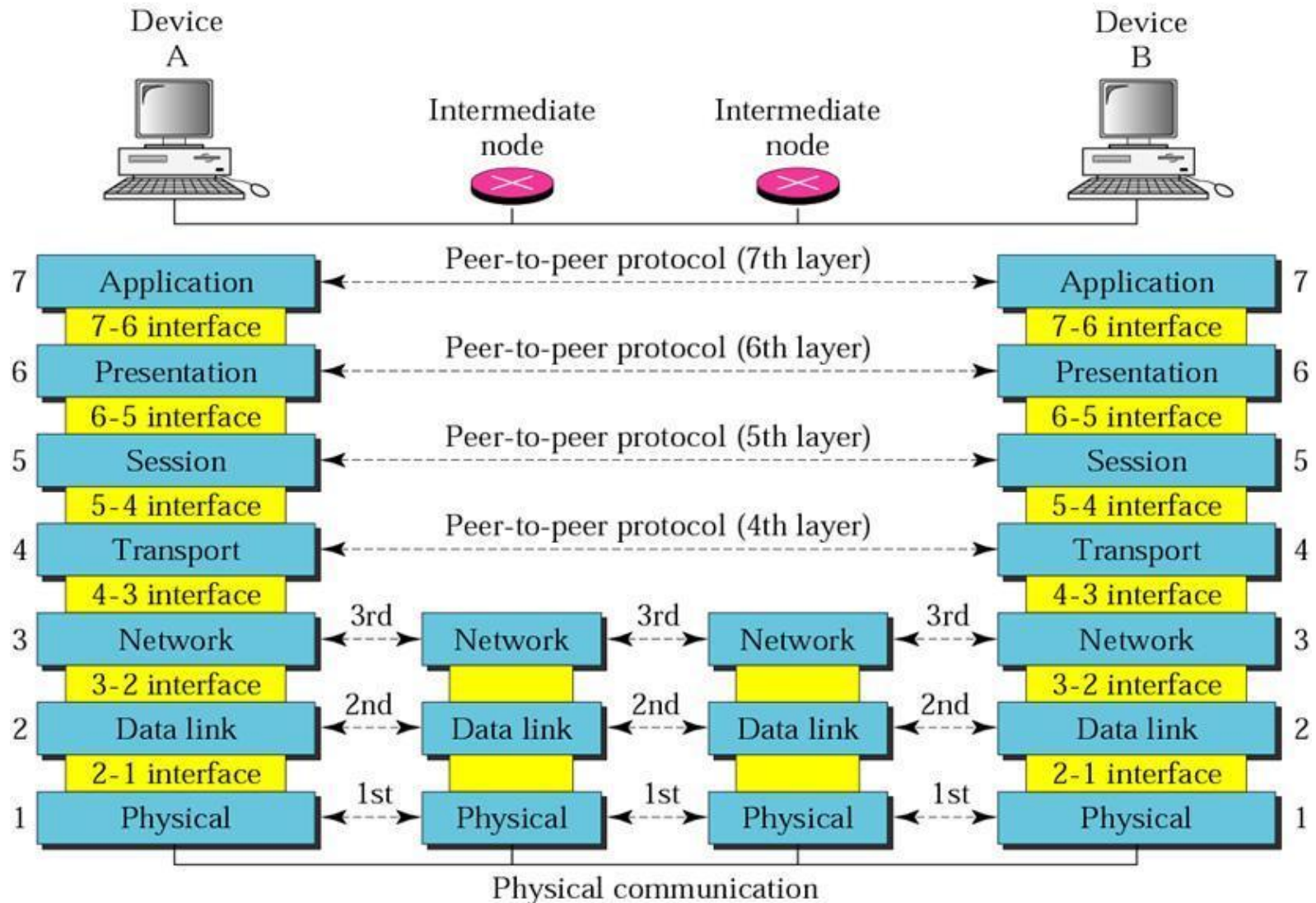
Мрежови основи

Мрежата

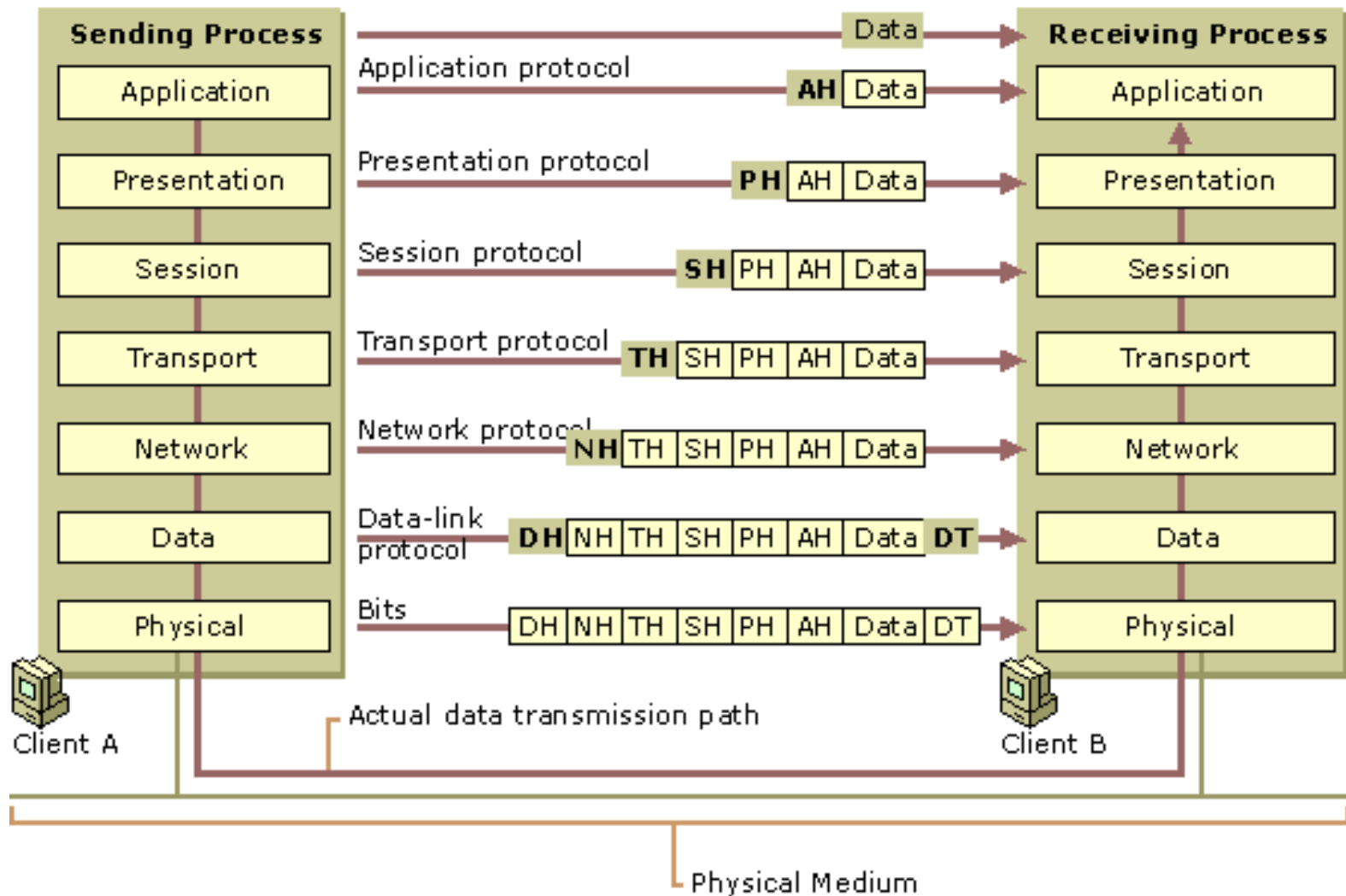
Мрежови основи

Предаване на данни

Мрежови основи

Предавање на данни (2)

Мрежови основи

OSI (Open Systems Interconnection) модел

№	Слой	Описание	Протоколи
7	Application	Позволява на потребителските приложения да заявяват услуги или информация, а на сървър приложенията — да се регистрират и предоставят услуги в мрежата.	DNS, FTP, HTTP, NFS, NTP, DHCP, SMTP, Telnet
6	Presentation	Конвертиране, компресиране и криптиране на данни.	TLS/SSL
5	Session	Създаването, поддържането и терминирането на сесии. Сигурност. Логически портове.	Sockets
4	Transport	Грижи се за целостта на съобщенията, за пристигането им в точна последователност, потвърждаване за пристигане, проверка за загуби и дублиращи се съобщения.	TCP, UDP
3	Network	Управлява на пакетите в мрежата. Рутиране. Фрагментация на данните. Логически адреси.	IPv4, IPv6, IPX, ICMP
2	Data Link	Предаване на фреймове от един възел на друг. Управление на последователността на фреймовете. Потвърждения. Проверка за грешки. MAC.	ATM, X.25, DSL, IEEE 802.11
1	Physical	Отговаря за предаването и приемането на неструктурирани потоци от данни по физическият носител. Кодиране/декодиране на данните. Свързване на физическият носител.	IEEE 802.11, IEEE 1394, Bluetooth

Мрежови основи

TCP/UDP

Transmission Control Protocol (TCP)	User Datagram Protocol (UDP)
Надеждност: TCP е протокол, който се основава на връзки (connections). Когато един файл се изпрати, той със сигурност ще бъде доставен, освен ако връзката не се прекрати. Ако част от пакетите бъдат изгубени, те ще бъдат предадени отново.	Надеждност: UDP е пакетно ориентиран протокол. Когато се изпрати съобщение по мрежата, не е сигурно дали то ще бъде доставено или дали ще запази своята цялост.
Подредба: Ако се изпратят две последователни съобщения, протокола гарантира, че те ще се получат в реда в който са изпратени.	Подредба: Протокола не гарантира, че съобщенията ще се получат в реда в който са изпратени.
Тежък: Протокола изисква допълнителни мрежови трафик, за потвърждения и изпращане отново на пакети, които са се загубили по мрежата или които не са доставени в правилният ред.	Лек: Няма подредба на съобщенията или потвърждаване за получените пакети.
Streaming: Данните се четат като "stream, ". Може да се изпратят/получат няколко пакета едновременно.	Datagrams: Пакетите се изпращат индивидуално.
Примери: HTTP, SMTP, FTP, SSH и други.	Примери: DNS, IPTV, VoIP, TFTP и други.

Мрежови основи

Кога да използваме UDP

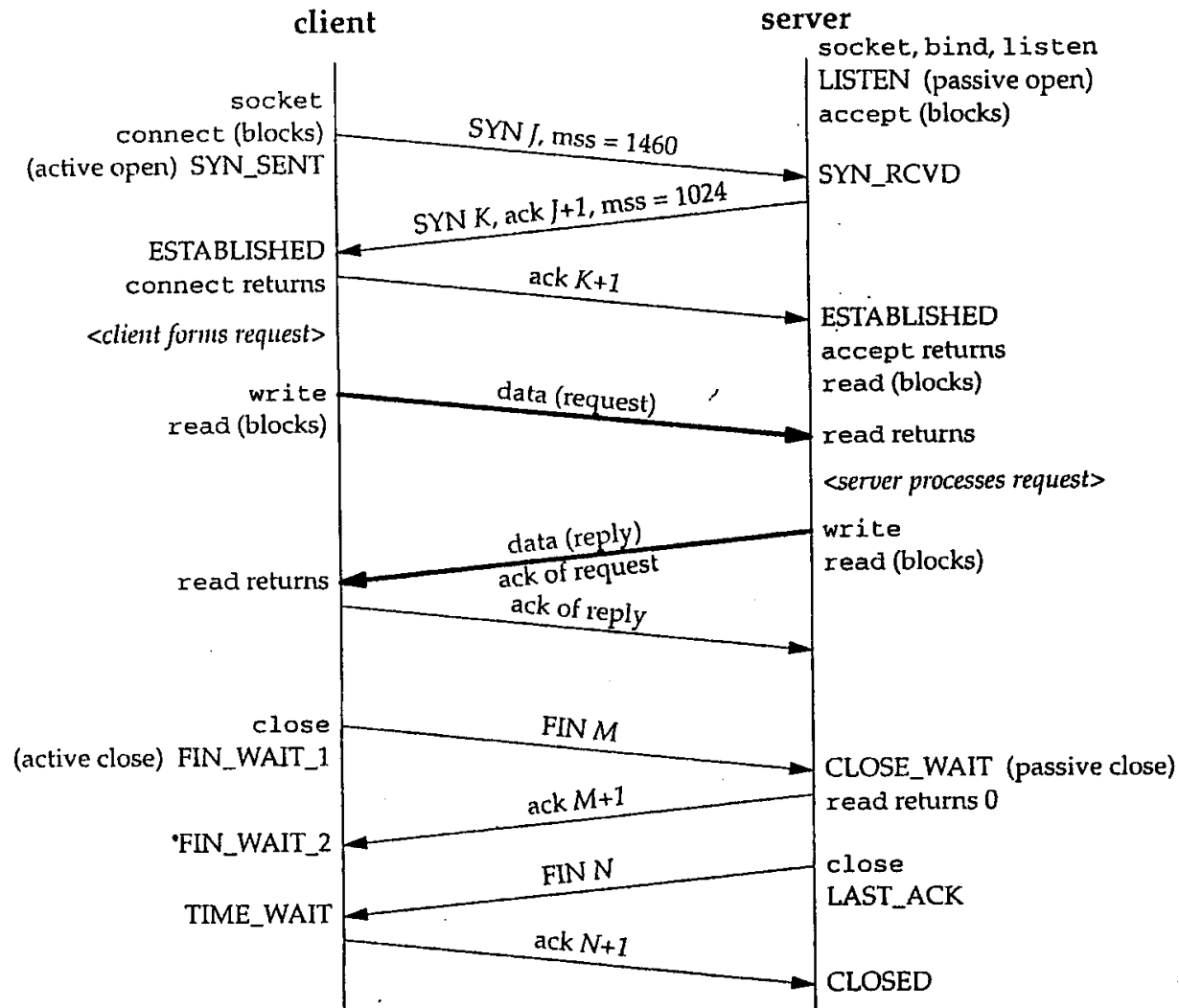
Поради характеристиките на UDP протокола, е добре да се използва при:

- **Broadcast или multicast приложения.** В общият случай, това са приложения, които се опитват да открият някакъв ресурс в мрежата или да проверят кои клиенти са активни.
- **При предаване на данни, които ще бъдат заменени скоро** с нови данни: Windows 8 tiles.
- **При предаване на данни, които не са критични.** Например при streaming на видео или VoIP (Skype).
- **Приложения които ще обработват огромно количество заявки (request),** които не създават сесия. DNS
- Не трябва да се използва за трансфер на голямо количество данни.

Мрежови основи

Как работи TCP протокола

Мрежови основи

Идентифициране на приложение

Как идентифицираме един компютър в мрежата?

10.199.199.200

IP Адрес

50430

Порт

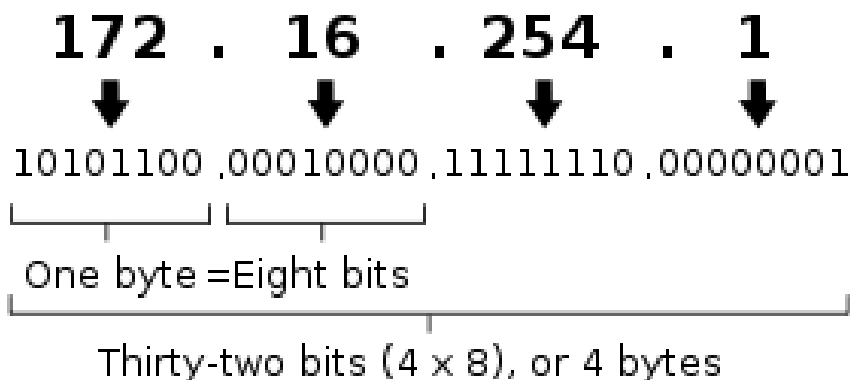
Socket

Мрежови основи

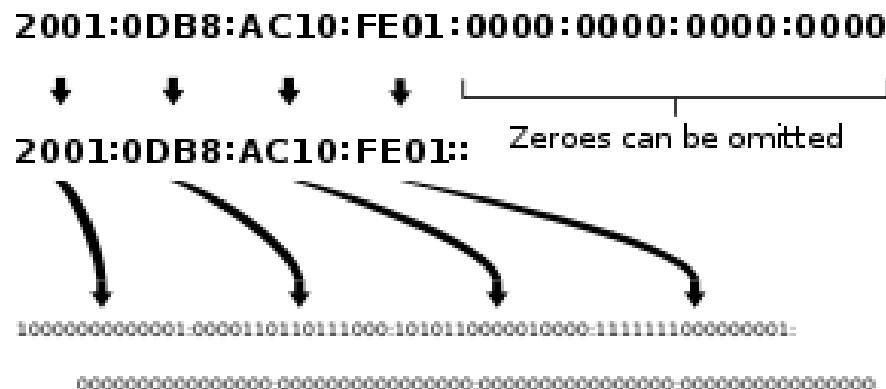
IP протокол

- Всеки компютър свързан към която и да е мрежа се идентифицира със логически адрес.
- Най-разпространените протоколи за логически адреси в мрежата са IP (Internet Protocol) версия 4 и IP версия 6.
- Адресите в IPv4 представляват 32 битови числа, а в IP v6 128 битови.

An IPv4 address (dotted-decimal notation)

An IPv6 address (in hexadecimal)

Мрежови основи

IP протокол (2)

- IPv4 адресите са разделени в 5 класа в зависимост от тяхната маска:

Class	Leading bits	Start	End	Default Subnet Mask
A	0	0.0.0.0	127.255.255.255	255.0.0.0
B	10	128.0.0.0	191.255.255.255	255.255.0.0
C	110	192.0.0.0	223.255.255.255	255.255.255.0
D	1110	224.0.0.0	239.255.255.255	not defined
E	1111	240.0.0.0	255.255.255.254	not defined

- IPv4 адресите също така се разделят на публични (public) и частни (private).

10.0.0.0 - 10.255.255.255
172.16.0.0 - 172.31.255.255
192.168.0.0 - 192.168.255.255

Мрежови основи

Портове

- В общият случай, компютърът има една физическа връзка към мрежата. По тази връзка се изпращат и получават данни от/за всички приложения. Портовете се използват, за да се знае кои данни за кое приложение са.
- Предадените данни по мрежата, винаги съдържат в себе си информация за компютъра и порта към които са насочени.
- Портовете се идентифицират с 16 битово число, което се използва от UDP и TCP протокола, да идентифицират за кое приложение се предназначени данните.
- Портовете могат да бъдат от номер 0 до номер 65 535.
- Портове с номера от 0 до 1023 са известни като “well-known ports”. За да се използват тези портове от вашето приложение, то трябва да се изпълнява с администраторски права.

Мрежови основи

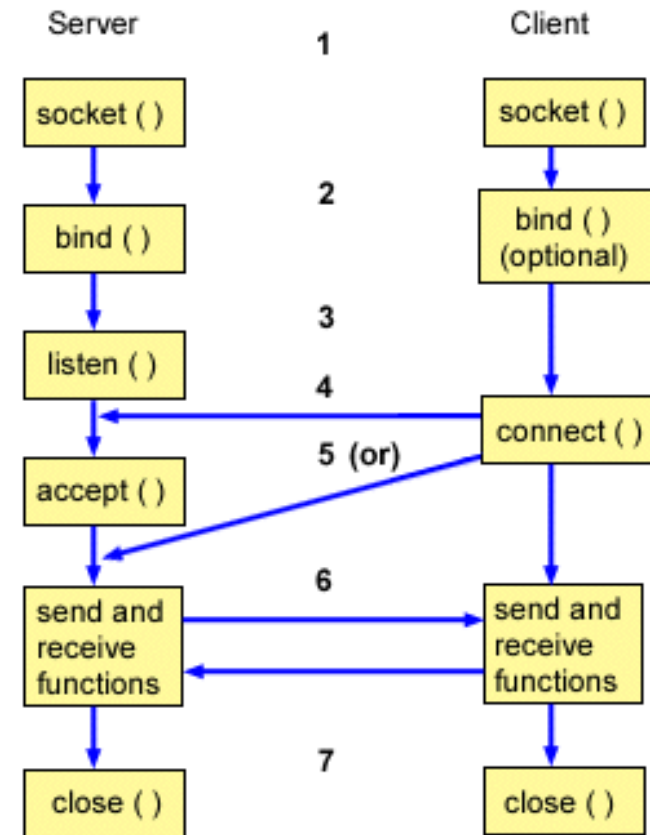
Сокети (Socket)

Сокетите се използват при клиент-сървър комуникация. Сокета представлява една крайна точка от двупосочна връзка.

Сокет = хост + порт

Състояния на сокетите:

1. `socket()` метода създава крайна точка за комуникация и връща дескриптор на сокета.
2. `bind()` метода създава уникално име за този сокет. По този начин сървърът е достъпен по мрежата.
3. `listen()` метода показва готовност за приемане на клиентски връзки.
4. Клиентското приложение трябва да извика метода `connect()`, за да осъществи връзка със сървърът.
5. Сървърно приложение използва `accept()` метода, за да приеме връзка от клиента.
6. След като е осъществена връзката, може да се използват методите за трансфер на потоци (streams): `send()`, `recv()`, `read()`, `write()` и други.
7. Сървърът или клиента може да прекратят връзката с метода `close()`.

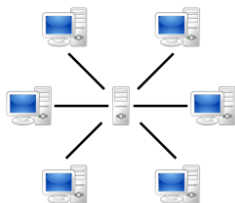

Съдържание

Мрежови основи

Моделът клиент-сървър

Мрежова комуникация с Java

Моделът клиент-сървър

Архитектурен модел

Видове клиенти и сървъри

Какво е Web сървър?

Многослойна архитектура

Проблеми на клиент-сървър архитектурата

Други модели. Peer-to-peer.

Еволюция на клиент-сървър модела. Клъстери. Cloud.

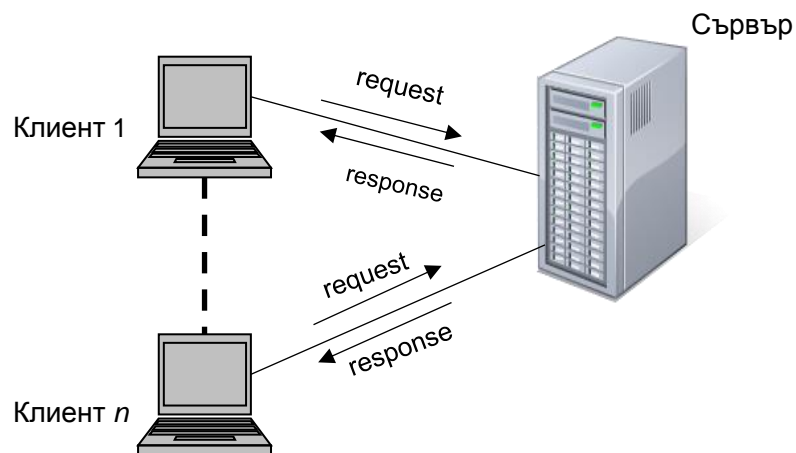
Архитектурен модел

Клиент-сървър е разпределен изчислителен модел, при който част от задачите се разпределят между доставчиците на ресурси или услуги, наречени **сървъри** и консуматорите на услуги, наречени **клиенти**.

Клиента не споделя ресурси, а прави заявка (**request**) за съдържание или услуга (**service**) от **сървъра** и е инициатор на комуникацията.

Сървъра споделя ресурси, съдържание или услуги с един или повече **клиенти**.

Сървъра обработва (**processes**) заявката на **клиента** и връща отговор (**response**).

Видове сървъри

Файл сървър (Windows, Samba, UNIX NFS, OpenAFS)

DB сървър (MySQL, PostgreSQL, Oracle, MS SQL Server, Mongo DB, HANA)

Mail сървър (MS Exchange, GMail, Lotus Notes)

Name сървър (DNS)

FTP сървър (ftpd, IIS)

Print сървър

Game сървър

Web сървър (Apache, GWS, MS IIS, nginx)

Application сървър (SAP NetWeaver, Tomcat, GlasFish, JBoss, BEA, Oracle)

Видове клиенти

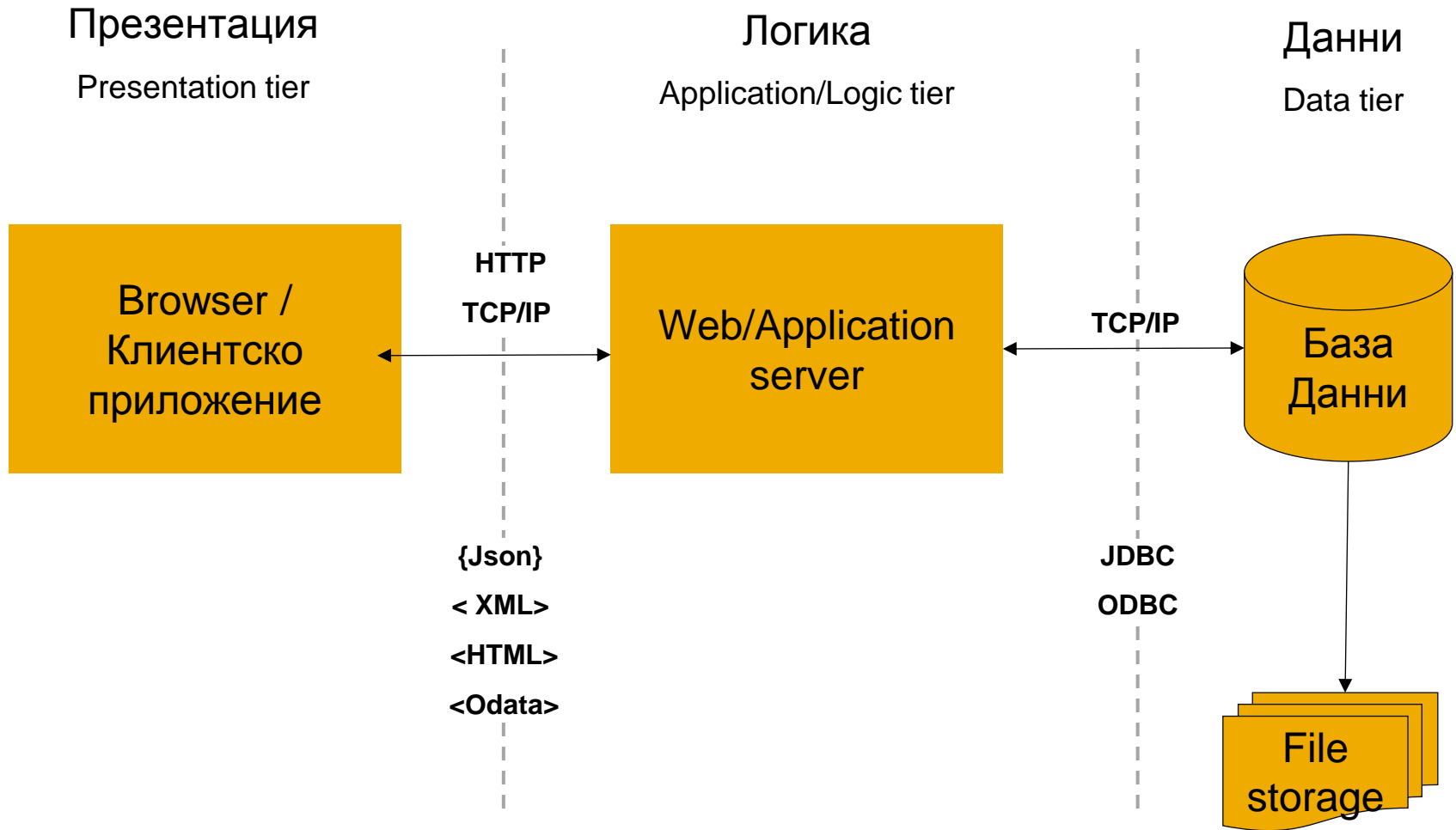
Според наличната функционалност в клиента:

- **Rich** клиенти
- **Thin** клиенти

Според семантиката:

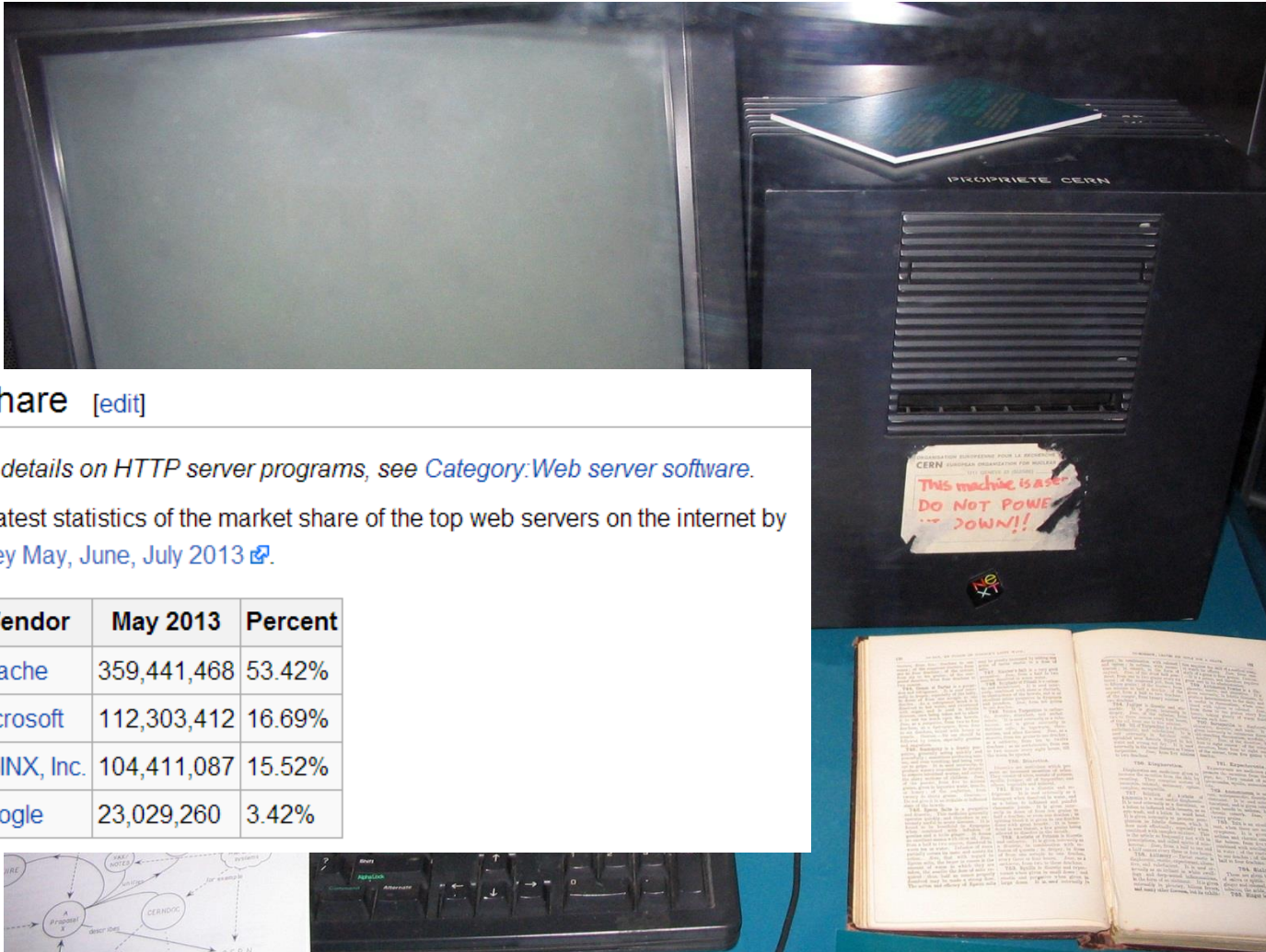
- **Web** клиенти – браузери (Chrome, Firefox, IE)
- **Mail** клиенти – POP/SMTP клиенти (MS Outlook, Lotus notes)
- **FTP** клиенти – Total Commander, Swift FTP, WinSCP
- **Файл** клиенти – специфични за операционната система (File manager)

Многослойна архитектура (Multitier architecture)

Какво е Web сървър?

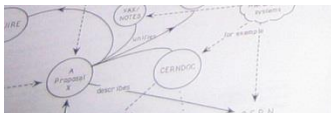

Market share [\[edit\]](#)

For more details on HTTP server programs, see [Category:Web server software](#).

Below is the latest statistics of the market share of the top web servers on the internet by Netcraft Survey May, June, July 2013 [\[edit\]](#).

Product	Vendor	May 2013	Percent
Apache	Apache	359,441,468	53.42%
IIS	Microsoft	112,303,412	16.69%
nginx	NGINX, Inc.	104,411,087	15.52%
GWS	Google	23,029,260	3.42%

Web сървър. Apache

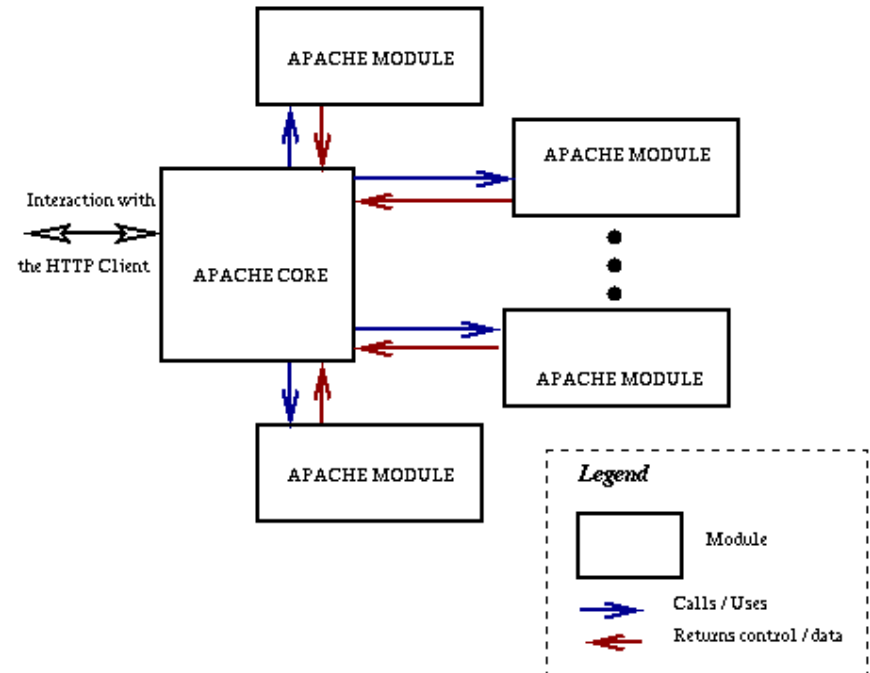
Проект с отворен код създаден през 1995 г. на базата на NCSA httpd 1.3

Най-използвания **web сървър** до днес

Имплементира последните версии на **HTTP/1.1** протокола (RFC2616)

Модулна архитектура позволяваща лесно приспособяване според нуждите на клиента

Много модули за интеграция с други продукти: Application server (Tomcat), релационни бази от данни (MySQL, PostgreSQL, Oracle), authentication и authorization

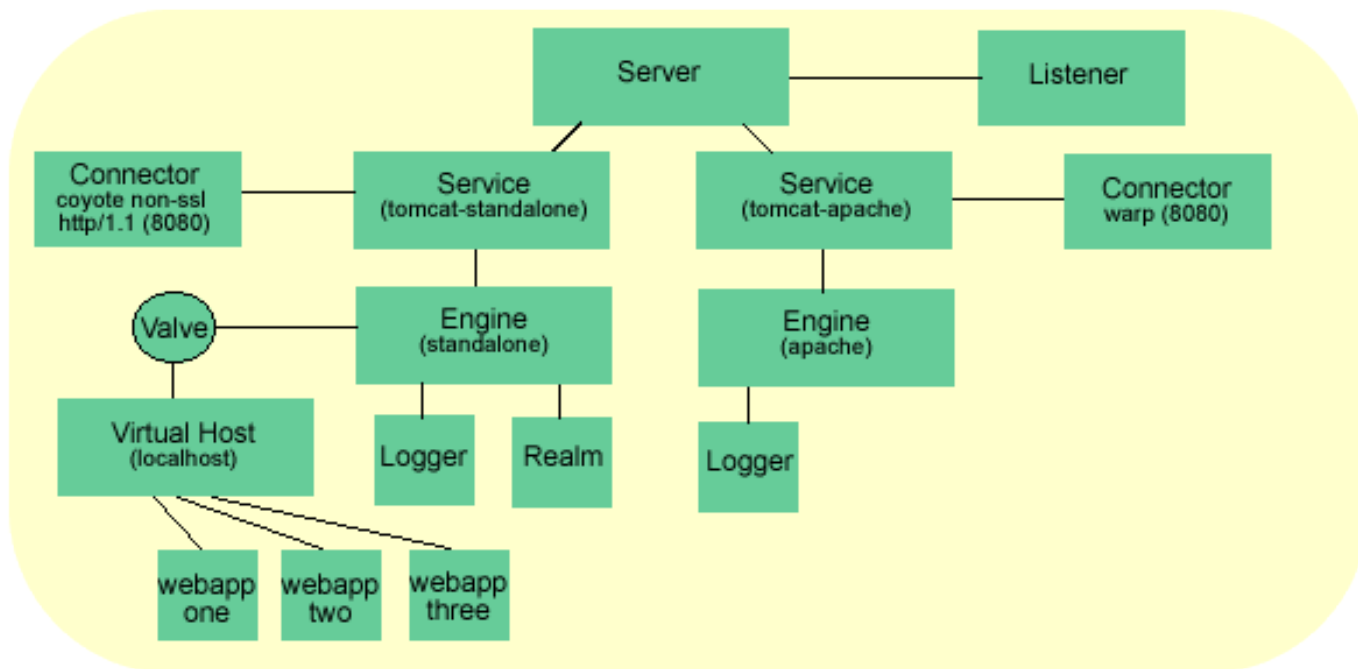

Application сървър. Tomcat

Имплементира Java servlet/JSP спецификацията

Не е пълноценен Java EE сървър

Лек и модуларен – лесно приспособим за различни нужди

Недостатъци на клиент-сървър модела

Single point of failure

Увеличаването на броя на клиентите води до намаляване на производителността

Ограничения на Java сървърите

- До JDK 1.4 за обработката на всяка заявка беше необходима отделна нишка

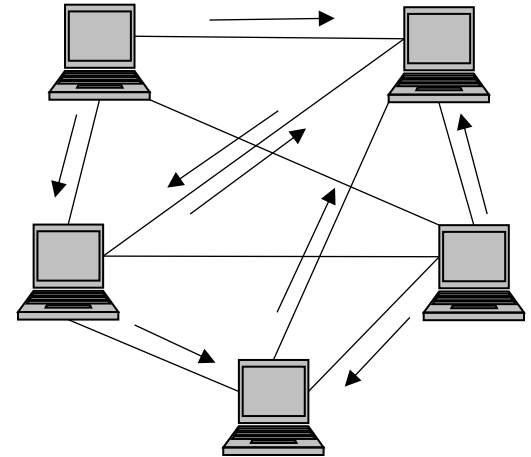
Други модели. Peer-to-peer

Peer-to-peer е разпределен архитектурен модел на приложение, при който задачите се разпределят по еднакъв начин между всички части.

Всеки **node** е едновременно и **клиент** за ресурсите на другите и **сървър**, който предоставя ресурси на останалите участници (**peers**)

Предимства и недостатъци:

- + За разлика от клиент-сервър модела няма SPOF
- + Scalability. Нарастването на броя на броя на клиентите пропорционално увеличава и броя на сървърите
- Проблеми със сигурността. Липсата на централен сървър прави по-вероятно съдържанието да попадне в неподходящи ръце.
- Риск от умишлено променено съдържание целящо пробив в сигурността
- Липса на контрол върху съдържанието и възможност за загуба на съдържание
- Труден процес на поддръжка

Еволюция на клиент-сървър модела

Клъстери

- Няколко компютъра свързани помежду си, които в много отношения могат да се разглеждат като една система (сървър)
- Всеки елемент (компютър) в клъстера има собствена операционна система и сървър софтуер
- Отделните елементи обикновено са свързани помежду си с локална мрежа
- Обикновено се използват за решаване на известни проблеми на клиент-сървър модела: подобряване на производителността и капацитета, по-висока надеждност.

Cloud

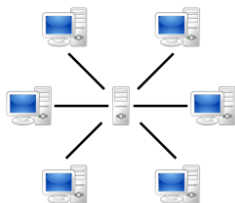
- Гъвкав бизнес модел
- Подобряване на ефективността чрез виртуализация

Съдържание

Мрежови основи

Моделът клиент-сървър

Мрежова комуникация с Java

Мрежова комуникация с Java

Въведение

Пакета **java.net** предоставя класове, които използват и работят на различни нива от OSI модела.

- **Мрежов** и **data link** слой – класа **NetworkInterface** предоставя достъп до мрежовите адаптери на компютъра.
- **Транспортен** слой – В зависимост от използваните класове може да се използват следните транспортни протоколи:
  - **TCP** – класове **Socket** и **ServerSocket**.
  - **UDP** – класове **DatagramPacket**, **DatagramSocket**, **MulticastSocket**.
- **Приложен** слой – класовете **URL** и **URLConnection** се използват за достъпването на **HTTP** и **FTP** ресурси.

Класовете в пакета **java.io** се използват за обработка на потоци от данни (**data streams**):

InputStream, **BufferedInputStream**, **Reader**, **InputStreamReader**, **BufferedReader**, **OutputStream**, **BufferedOutputStream**, **Writer**, **PrintWriter** са класове, които често се използват при мрежовото програмиране в Java.

Мрежова комуникация с Java

Мрежови адаптери (1)

- Мрежовият адаптер осъществява връзката между компютърната система и публична или частна мрежа.
- Мрежовите адаптери могат да бъдат физически или виртуални (софтуерни). Примери за виртуални са `loopback` интерфейса и интерфейсите създадени от виртуалните машини.
- Една система може да има повече от един физически и/или виртуален мрежови адаптер.
- Java предоставя достъп до всички мрежови адаптери чрез класа **`java.net.NetworkInterface`**.

Мрежова комуникация с Java

Мрежови адаптери (2)

С помощта на класа `NetworkInterface` може да вземете списък със всички мрежови адаптери (`getNetworkInterfaces()`) или да вземете точно определен (`getByInetAddress()` и `getByName()`).

```
Enumeration<NetworkInterface> nets = NetworkInterface.getNetworkInterfaces();  
for (NetworkInterface netIf : Collections.list(nets)) {  
    System.out.printf("Display name: %s\n", netIf.getDisplayNames());  
    System.out.printf("Name: %s\n", netIf.getName());  
    System.out.printf("Addresses: %s\n", printEnum(netIf.getInetAddresses()));  
    System.out.printf("\n");  
}
```

Display name: Software Loopback Interface 1

Name: lo

Addresses: /0:0:0:0:0:0:0:1, /127.0.0.1,

Display name: Intel(R) 82578DM Gigabit Network Connection

Name: eth6

Addresses: /10.xxx.xxx.xxx,

Display name: WAN Miniport (IPv6)-QoS Packet Scheduler-0000

Name: eth14

Addresses:

Мрежова комуникация с Java

TCP комуникация

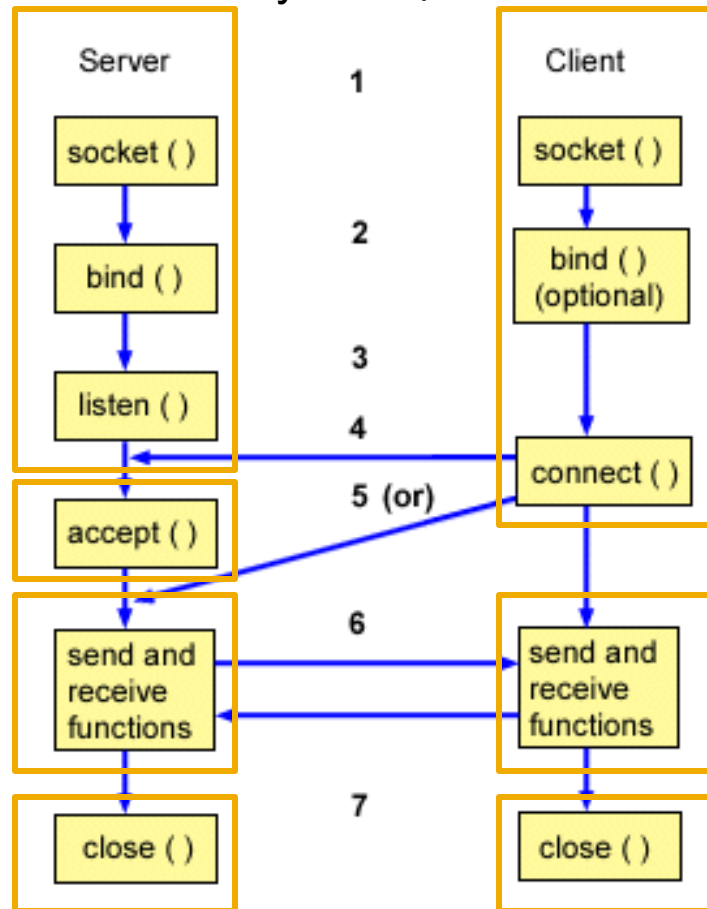
Използват се два класа за TCP комуникацията: Socket и ServerSocket

```
ServerSocket serSock =  
new ServerSocket(4444);
```

```
Socket sock =  
serverSocket.accept();
```

```
OutputStream out =  
sock.getOutputStream();  
InputStream in =  
sock.getInputStream();
```

```
out.close();  
in.close();  
sock.close();  
serSock.close();
```



```
Socket sock = new  
Socket("hostname", 4444);
```

```
OutputStream out =  
sock.getOutputStream();  
InputStream in =  
sock.getInputStream();
```

```
out.close();  
in.close();  
sock.close();
```

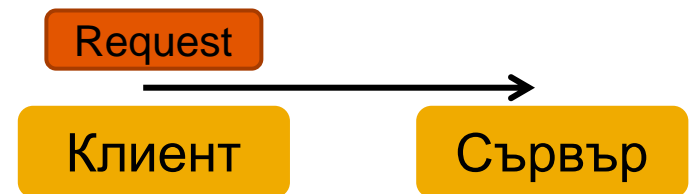

Мрежова комуникация с Java

Клиент-сървър комуникация (1)

Отваряне на сокет от клиентската страна и изпращане на заявка (**request**):

```
try {  
    Socket s = new Socket("www.uni-sofia.bg", 80);  
    PrintWriter pw = new PrintWriter(s.getOutputStream());  
    pw.println("GET /index.html");  
    pw.println();  
    pw.flush();  
} catch (UnknownHostException e) {  
} catch (IOException e) {  
}
```


Мрежова комуникация с Java

Клиент-сървър комуникация (2)

Отваряне на сокет от страна на сървъра и приемане на заявки :

```
try {  
    ServerSocket ss = new ServerSocket(80);  
    Socket s = ss.accept(); //The thread is blocked.  
    //New connection is established. Read the request  
    BufferedInputStream is = new BufferedInputStream(s.getInputStream());  
    ByteArrayOutputStream byteOs = new ByteArrayOutputStream();  
    byte[] b = new byte[2048];  
    int r = 0;  
    while ((r = is.read(b)) != -1) {  
        byteOs.write(b, 0, r);  
    }  
} catch (IOException e) {  
}
```


Мрежова комуникация с Java

Клиент-сървър комуникация (3)

Обработка на заявката и връщане на отговор:

```
try {  
    //Process request  
    //Send response  
  
    PrintWriter pw = new PrintWriter(s.getOutputStream());  
    pw.println("Hello World");  
    pw.flush();  
    pw.close();  
    is.close();  
    s.close();  
} catch (IOException e) {  
}
```


Мрежова комуникация с Java

Клиент-сървър комуникация (4)

Прочитане на отговора (**response**) от сървъра :

```
try {  
    ...  
    BufferedReader br = new BufferedReader(  
        new InputStreamReader(s.getInputStream()));  
    String line;  
    while ((line = br.readLine()) != null) {  
        System.out.println(line);  
    }  
    pw.close();  
    br.close();  
    s.close();  
} catch (IOException e) {  
}
```


Мрежова комуникация с Java

Пакетът java.nio (1)

Въведен от JDK 1.4.

Позволява асинхронни входно-изходни (I/O) операции.

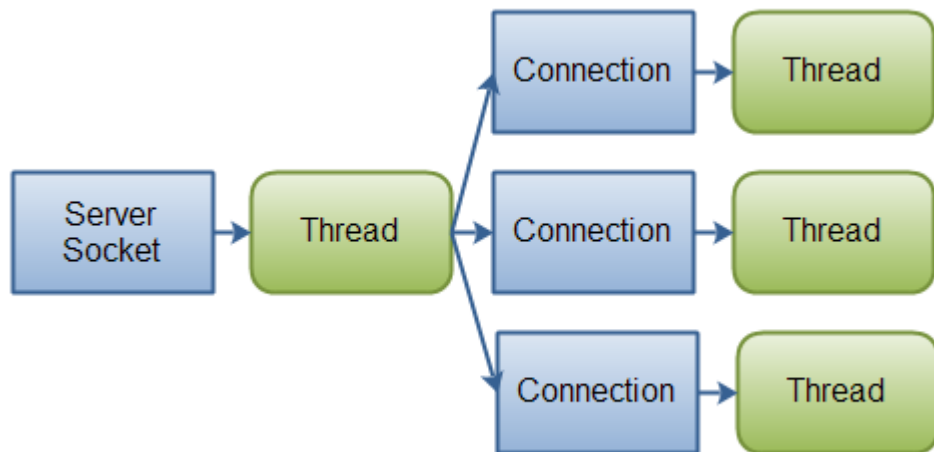
Намалява генерирането на боклук, чрез използването на буфери с директна памет (DMA), при които при писането и четенето в сокетите не се извършва копиране на данни.

Основни обекти:

- **Канали (Channels)** – Подобни на потоците (Stream). Представяват една връзка, като от тях може да се чете и да се записва. Основните класове: **FileChannel**, **DatagramChannel**, **SocketChannel**, **ServerSocketChannel**.
- **Буфери (Buffers)** – Представяват блок от паметта в която може да записваш данни. Използват се за четенето и запис в NIO канали (channels).
- **Селектор (Selector)** – Компонент в който се регистрират канали и може да обработва повече от един канал в една нишка.

Мрежова комуникация с Java

Пакетът java.nio (2)

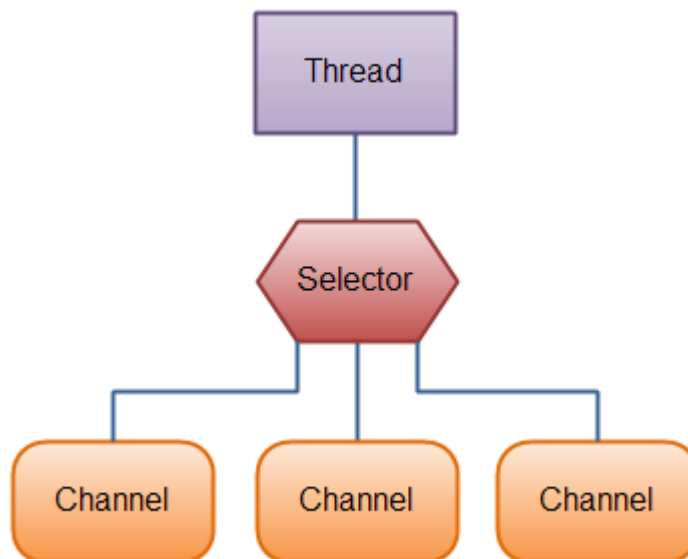
За класовете от пакета `java.net` е необходимо да има една нишка за всяка връзка (connection).

Синхронни (блокиращи) операции.

Нишка селектор (Selector), която позволява обработването на няколко канала от една нишка.

Намалява броя на нишките като премахва нуждата от отделна нишка за всяка връзка (connection).

Асинхронни (неблокиращи) операции.

Мрежова комуникация с Java

java.nio.channels.ServerSocketChannel

ServerSocketChannel е канал (java.nio.Channel), който може да слуша за входящи TCP повиквания, точно както ServerSocket.

```
ServerSocketChannel serverSocketChannel = ServerSocketChannel.open();  
serverSocketChannel.socket().bind(new InetSocketAddress(9999));
```

```
while(true){  
    SocketChannel socketChannel = serverSocketChannel.accept();  
    ...  
}
```

SocketChannel представлява една TCP връзка. За да се използва асинхронно трябва да се регистрира в селектор.

```
socketChannel.register(selector, SelectionKey.OP_READ);
```


Мрежова комуникация с Java

java.nio.channels.SocketChannel - Четене

Четене на няколко канала от един селектор.

```
while (true) {  
    int readyChannels = selector.select();  
    if (readyChannels == 0) continue;  
  
    Set<SelectionKey> selectedKeys = selector.selectedKeys();  
    Iterator<SelectionKey> keyIterator = selectedKeys.iterator();  
    while (keyIterator.hasNext()) {  
        SelectionKey key = keyIterator.next();  
        if (key.isReadable()) {  
            //A channel is ready for reading  
        }  
        keyIterator.remove();  
    }  
}
```

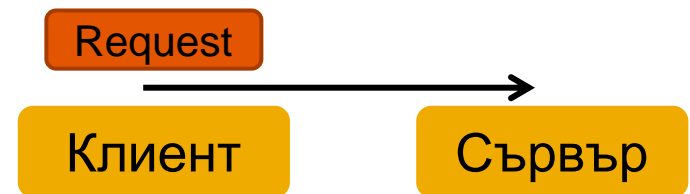

Мрежова комуникация с Java

java.nio.channels.SocketChannel - Запис

Използваме SocketChannel канал (channel) и за изпращане на данни по TCP връзката (connection).

```
socketChannel = SocketChannel.open();  
socketChannel.connect(new InetSocketAddress("127.0.0.1", 9999));  
  
String newData = "Current time: " + System.currentTimeMillis();  
ByteBuffer buf = ByteBuffer.allocate(48);  
buf.clear();  
buf.put(newData.getBytes());  
buf.flip();  
while(buf.hasRemaining()) {  
    socketChannel.write(buf);  
}
```


Мрежова комуникация с Java

URL (1)

URL е съкращение от Uniform Resource Locator. Представява адрес на ресурс (HTML страница, текстов документ, видео, и т.н.) в интернет.

`http://example.com:8080/pages/help.html#anchor`

Java предоставя класа `java.net.URL` за създаването на абсолютни или относителни адреси.

Може да използвате един от наличните конструктори, за да създадете URL обект.

```
new URL("http://example.com/pages/page1.html");  
  
new URL("http", "example.com", "/pages/page1.html");  
  
new URL("http", "example.com", 80, "pages/page1.html");  
  
try {  
    URL myURL = new URL(...);  
} catch (MalformedURLException e) {//Exception handler code here...}
```

Мрежова комуникация с Java

URL (2)

Класа URL предоставя методи за извличане на информация за URL обекта:

- `getProtocol` - връща идентификатор за протокол.
- `getAuthority` - връща “authority” компонента.
- `getHost` – връща името на хоста.
- `getPort` – връща номера на порта.
- `getPath` – връща пътя.
- `getQuery` – връща заявката.
- `getFile` – връща името на файла.
- `getRef` – връща референцията.

Пример:

`http://example.com:80/tutorial/index.html?name=networking#DOWNLOADING`

`protocol` = `http`

`authority` = `example.com:80`

`host` = `example.com`

`port` = `80`

`path` = `/tutorial/index.html`

`query` = `name=networking`

`filename` =

`/tutorial/index.html?name=networking`

`ref` = `DOWNLOADING`

Мрежова комуникация с Java

URL (3)

След като се създаде URL обект, може да се използва метода `openStream()`, за да се получи `stream`, от който може да се прочете съдържанието на ресурса.

```
try {  
    URL sap = new URL("http://www.sap.com/");  
    BufferedReader in = new BufferedReader(  
        new InputStreamReader(sap.openStream()));  
  
    String inputLine;  
    while ((inputLine = in.readLine()) != null) {  
        System.out.println(inputLine);  
    }  
    in.close();  
} catch (MalformedURLException e) {  
} catch (IOException e) {}
```

Използвана литература

- Networking tutorial
  - <http://docs.oracle.com/javase/tutorial/networking/TOC.html>
- IO tutorial
  - <http://docs.oracle.com/javase/tutorial/essential/io/>
- NIO tutorial
  - <http://tutorials.jenkov.com/java-nio/index.html>